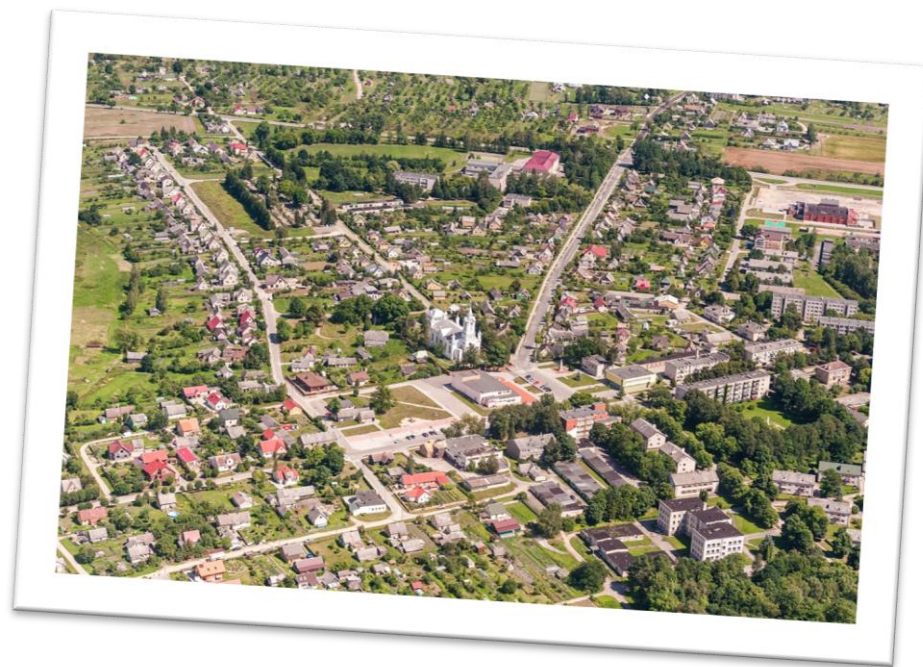

BAISOGALA

(PRAEITIS IR DABARTIS)

Baisogala 1928 m.

Baisogala 2014 m.

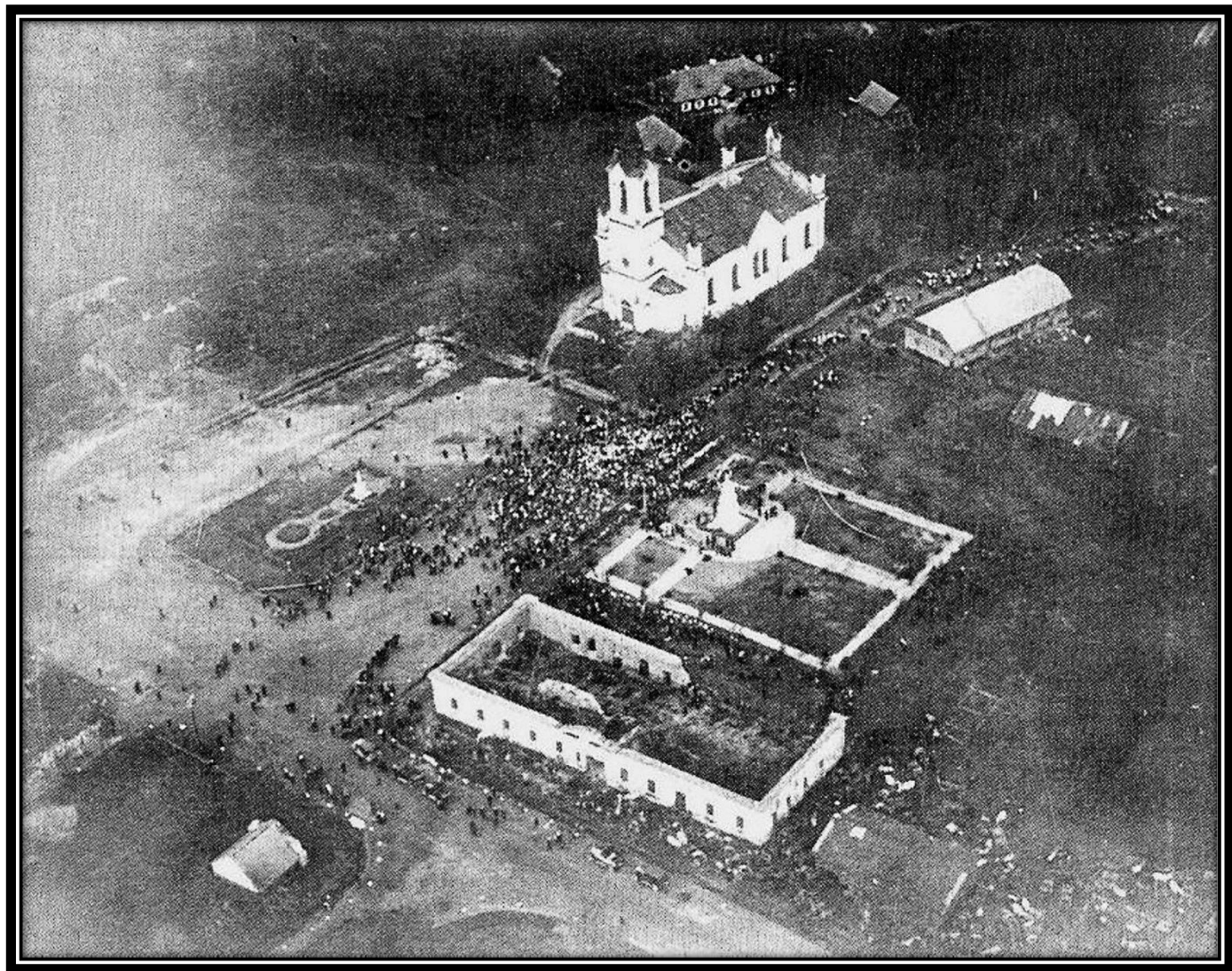
Baisogala – vidurio Lietuvos miestelis – seniūnijos centras, įsikūręs 1539 m. prie Kėdainių – Šeduvos kelio.

Miestelio pavadinimas apipintas legendomis: tose apylinkėse buvę sumušti švedų pulkai, pakelių plėšikai ne vienam pirkliui padarę „baisų galą“. Nepaisant tokio žiauraus pavadinimo, Baisogalos herbas gražus ir prasmingas: mus saugo Apvaizdos akis, pasaga neša laimę, aukso žiedas – turtus, o retas paukštis naktikovas – išmintį.

Lydimas tokių ženklų, Baisogalos miestelis garsėja gražiais darbais ir vaizdais....

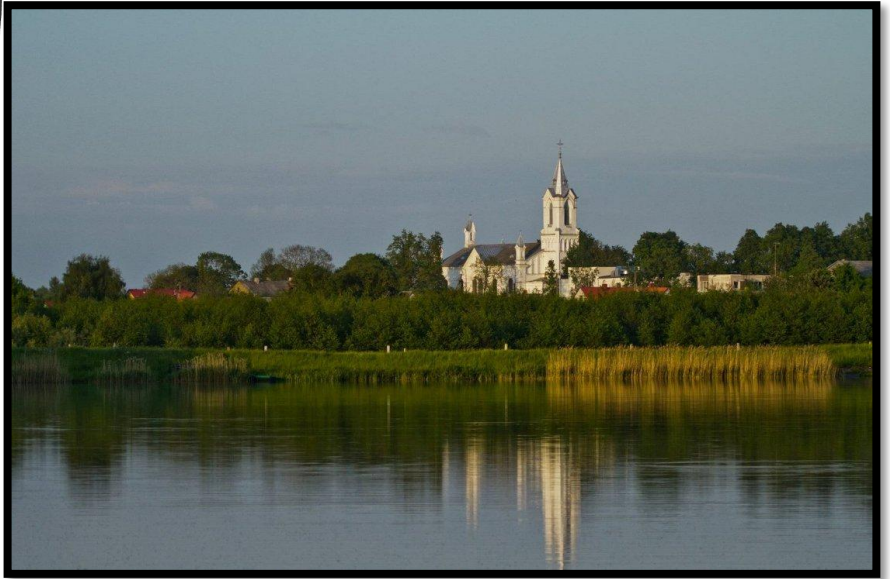

Baisogala apie 1928 m.

EILĖS APIE BAISOGALĄ

Juk nuo tų baisių skerdynių, nuo
baisaus to galo,
Kada kruvinas upelis tris dienas
nebalo,
Tu gavai tą baisų vardą ir šiandien
nešioji,
Ir visiems liūdnei tą mūšį kuždi –
pasakoji.

Tu sakai, kad kiaurą dieną ir naktį
kovojo,
Ir visa tavo aplinka gaisruose
liepsnojo,
Tu sakai, kad tokios kovos nuo amžių
nebuvo,
Ir niekad tavo laukuose tiek priešų
nežuvo.

Tu sakai, kad tą dieną saulės
nesimatė
Ir audra, baisus perkūnas gamtą purtė –
kratė...
Tu sakai, kad tą kovą laimino
Perkūnas,
Ir lietuviai nugalėjo vikingus
galiūnus...

Rašytojas J.Morkūnas

BAISOGALA

Nuo mažens aukštumas mėgau,
Bet Baisogala – lygi vieta:
Nei krioklių, nei viršūnių sniego,
Vien dirvų raukšlėta kakta,
Akiratis girių retokų,
Durpynų akmenis anglis...

Oi dažnai, užsikoręs ant stogo,
Dairydavaus į šalis!
Troškau išlėkt su varnėnais
Tolyn, į pietų kraštus...
Ir kramčiau, pasilikęs vienas,
Rakščių subadytus pirštus...

Kas metai patvindavo Kiršinas...
Aš ant lyties – plaukte...
Klebono malūnas – milžinas
Modavo rūko skraiste...

Vėlei tu, Baisogala mano...
Gimtinėn, namo grįžau.
Rudens vėjas kedena
Plaukus,
Kaip ir anksčiau.
Ilgesys apima žmogų,
Kai į langus barbena lietus...

Poetas Vytautas Bložė

BAISOGALA

Tegu į gruodą žemė bus sušalus,
Ateis diena – vėl ievos sužydės...
Čia mūs pradžia ir net pasaulio galas,
Tik nebaisus, kai šypsena lydės...

Baisogala – juodų arimų žemė,
Žalių miškų apjuosta vainiku –
Graži tu saulėta, graži sutemus
Čia visada ir miela, ir jauku...

Jei paukščiais čiulbame dainoj
„Žvangulio“
Aidim lengvam žydėjime rugių, -
Ar galime suprast kodėl mėnulis
Vis ilgisi įstrigęs tarp žvaigždžių?...

Poezijos pavasariams kaštonai
Dega aukštai žvakes sidabrines...
Čia žemdirbys sotus ne vien tik duona
Aukoja grožiui širdį, svajones...

Ir kaip gali šio krašto nemylėti,
Prie parko vartų nesustot trumpam? –
Ruduo primins pavasarį gėlėtą,
Žiema primins žodelį šiltą man...

Poetė Donata Podėnienė

40 kaštonų

Gera vaikščirot girios takeliu,
Kur tik nori, ten klajok...
Ten daug eglių, alksnių, drebulių,
Na, o čia kaštonai, och...

Net keturiasdešimt kaštonų plačių
Parko alėjose šlama kartu,
Kai kam su drauge, o kai kam su draugu
Čia pasėdėti smagu.
Kada bijūnai prieš saulę žydi,
Tiesiog svaigsti žiedų kvapu,
Ir braunas meilė į tavo širdį,
O kas tu toks - visai jai nesvarbu...

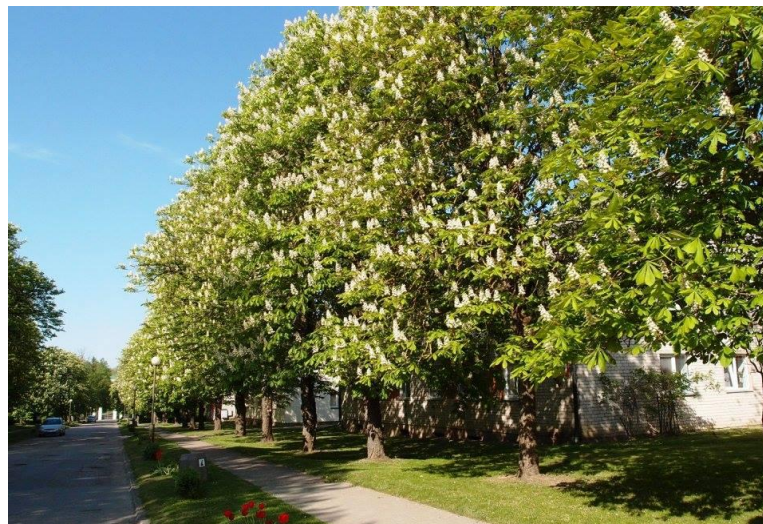
Po keturiasdešimt kaštonų plačių
Dūsaujant šimtą porelių girdžiu,
Kol jos išsidūsaus, prabėgs daug dienų...
Mama, ir aš ten einu!

Ant keturiasdešimt kaštonų žalių
Peiliai priraižė širdžių ir strėlių,
Galvoja kaštonai: ir kam ta kančia,
Sako: pabėkim iš čia!

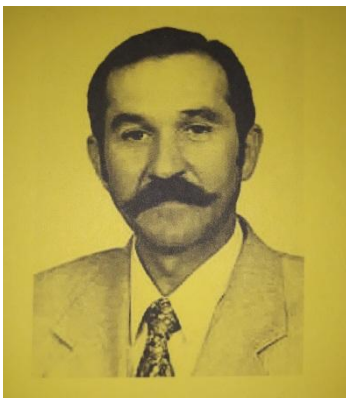
Kaštonai šlama, bijūnus šaukia,
Ir po visai trumpų kalbų
Visi nusprendė, nieko nelaukę,
Kažkur pabėgt o kur - tai nesvarbu!

Taip keturiasdešimt kaštonų žalių
Ėjo nuėjo neaiškiu keliu,
Nors liko suoleliai ir aukso žara,
Bet jau porelių nėra,
Parke porelių nėra...

Antanas Saulynas

1992 m. patvirtintas naujasis Baisogalos herbas. Dailininkas
A. Každailis

Nuo 1995 m. Baisogalos apylinkės seniūnu paskirtas Petras
Kaščionis (mirė 2001m.).

Nuo 2002 m. seniūnu paskirtas Romas Kalvaitis

2019 m. seniūne paskirta Renata Masiulienė

Baisogalos miestelio centras (apie 2006–2010m.)

**Baisogalos miestelio mokykla,
Vidurinė mokykla
V.Niunkos vidurinė mokykla,
Gimnazija**

Baisogaloje griaunama mokykla. 1938 m.

Baisogaloje statoma vidurinė mokykla. 1951m.

Baisogalos gimnazija. 2013 m.

Nuo 1988 m. mokyklos direktorius – J. Burnys (prieš tai 31 metus direktoriumi dirbo J. Šerkšnys).
2009 m. kovo mėn. Baisogalos vidurinė mokykla tapo gimnazija.

Nuo 1992 m. iki 2014 m. direktorius – Alfredas Jasiūnas.

Nuo 2015 m. vadovauja Rita Juškevičienė.

Pavaduotojos – Aušra Krūgelienė ir Asta Juzukonienė

2007 m. pradėtas mokyklos pastatų kapitalinis remontas.

Mokyklos vidus remonto dar laukia...

2018m.
Baisogalos mokyklai - 100 metų.

Paminklas žuvusiems už Lietuvos Nepriklausomybę.
Metai ir autorius nežinomi.

1988 m. atkastos Baisogalos Nepriklausomybės paminklo
liekanos, o 1989 m. paminklas atstatytas.

1989 m. atidengtas paminklinis akmuo

Baisogalos įkūrimo 450-erių metų sukakčiai pažymėti.

Baisogalos mokykla - darželis

Vadovai:

G.Kazirskienė – 198–1987m.

Vilija Kaščionienė – 198 –1989m.

Vita Poškienė - Fessler – 1989 m. iki dabar.

1993 m. lopšelis – darželis reorganizuotas į mokyklą – darželį.

2014 m. yra 4 darželio grupės: „Kiškių“, „Ežiukų“, „Drugelių“ ir „Boružėlių“. Mokosi 1-4 klasių mokiniai.

Bažnyčia apie 1930 m.

Baisogalos klebonija

Vladislovas Komaras buvo šios bažnyčios fundatorius (įkūrėjas).

Baisogalos parapijoje monsinjoras Pranciškus Ščepavičius klebonavo 25 metus. Pablogėjus sveikatai, 2004 m. paskirtas Baisogalos parapijos altaristu. (mirė 2008m. vasario 16 d.)

Nepilnai 3 metus dirbo kunigas Tomas Kedušis.

Nuo 2006m. Baisogalos parapijos klebonu paskirtas kunigas
Aldas Vinclovas.

Baisogaloje apsilankantys Komarų giminės palikuoniai miestelio
bažnyčioje meldžiasi sėdėdami protėvių įrengtoje šeimos ložėje.
Šalia ložės klebonas Aldas Vinclovas.

2013 m. klebonu paskirtas Tomas Janavičius. Naujasis parapijos
klebonas į Baisogalą paskirtas po mokslų Romoje.

2018 m. paskirtas klebonas Arūnas Urbelis

Baisogalos bažnyčios Komarų šeimos laidojimo rūsyje
palaidotas dvaro paskutiniojo savininko tėvas
Vladislovas Komaras ir abi jo žmonos.

Bažnyčioje įrengtas infraraudonųjų spindulių šildymas.

Baisogalos Švč. Trejybės bažnyčia

Bažnyčios autentiška tvora

Apie 2016 m. Baisogaloje atgaivintas „Caritas“
Savanorystės pagrindais jam ėmėsi vadovauti
baisogališkė Aldona Štankelienė

2010 m. Baisogaloje duris atvėrė neįgaliųjų Dienos užimtumo ir
paslaugų centras. Jame įrengta pirtis su infraraudonųjų spindulių
įranga ir treniruoklių salė.

Po metų atlikti pastato apšiltinimo darbai

Dvaras
1949 m.

Dvaro ansamblio pastatai

Oranžerija

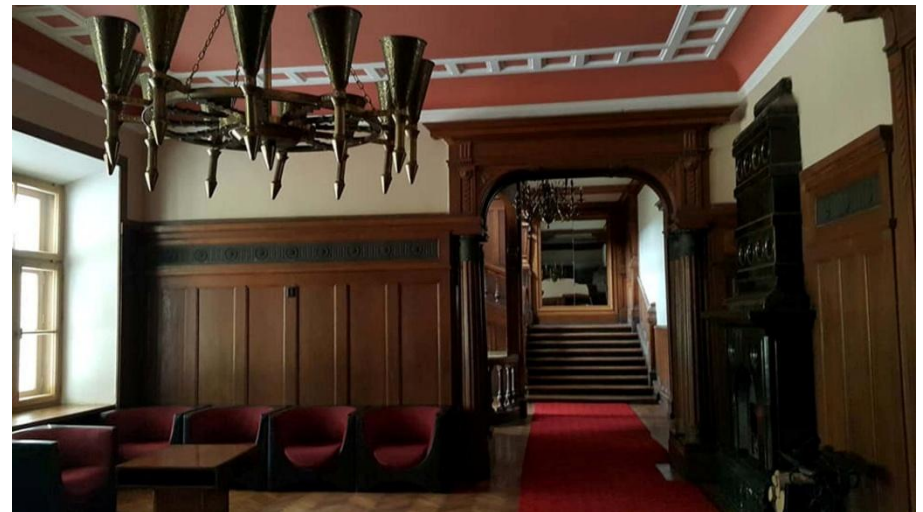

Komaro dvaro kumetynas. 1971 m.

Komaro dvaro- instituto vidaus interjeras 2018 m.

Institutas, esantis Komaro rūmuose, įkurtas 1952 metais. Instituto statusas daugelį kartų keitėsi ir dabar yra Lietuvos sveikatos mokslų universiteto padalinys.

Institute 2018 metais veikė 7 padaliniai: Gyvūnų veisimo ir genetikos, Gyvūnų reprodukcijos, Gyvūnų mitybos ir pašarų, Ekologijos, Eksperimentinės plėtros ir bandymų skyrius, Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių apsaugos koordinavimo centras, Chemijos laboratorija.

Nuo 2001m. ir iki šiol jam vadovauja dr. V. Juškienė.

Nuo pagrindinių vartų pusės atidengta dalis autentiškos dangos, restauruota šiaurinė rūmų pusė.

Renovuotas tvartas – diendaržis. Dabar čia gyvūnų pašarų maisto medžiagų virškinamumo tyrimo laboratorija, tvartas – diendaržis, kieme -arklių jodinėjimo aikštelė.

Anksčiau čia buvo respublikinė kraujo grupių laboratorija, o dabar chemijos laboratorija

Vartai į dvaro sodybą

Komaro dvaro balkonas

Parkas

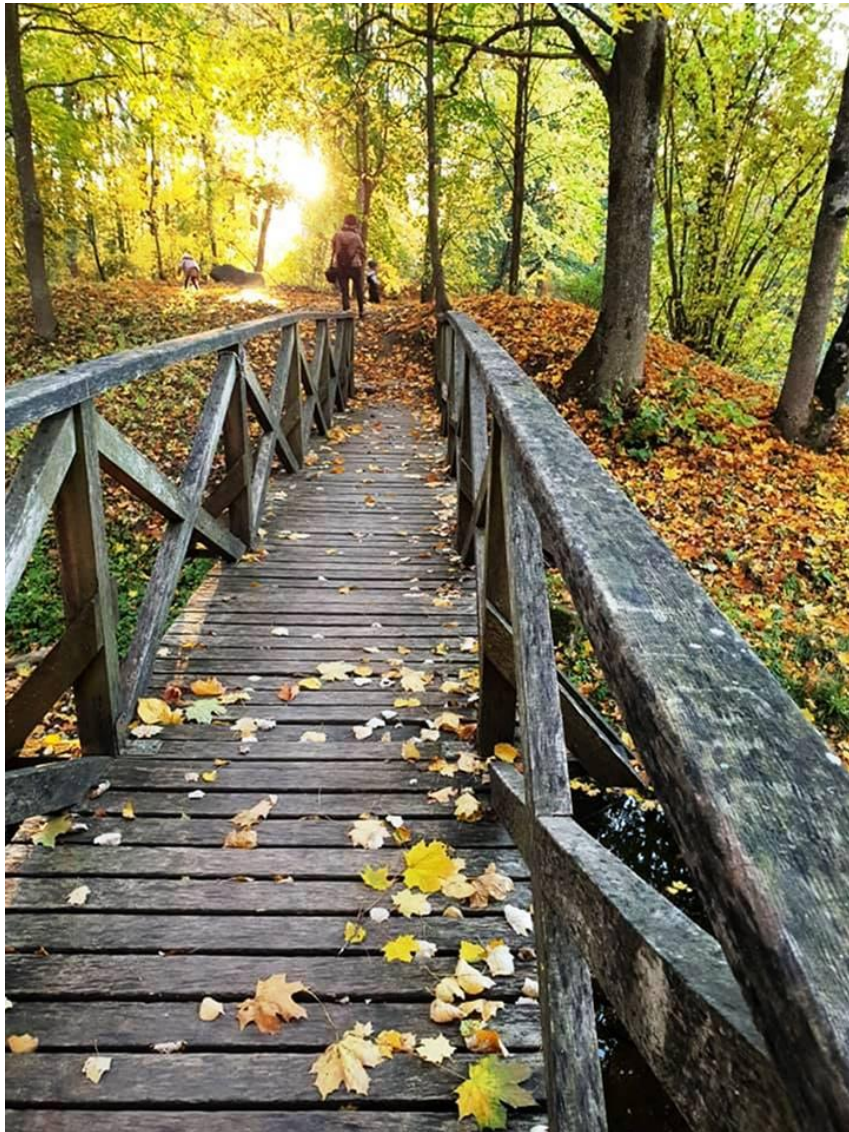

Parkas žiemą

2018 m.

Tiltelis į Meilės salą

Vėjo malūnas

Archyviniai dokumentai rodo, kad Baisogalos dvaro vėjo malūnas pastatytas 1885 m. ir tais pačiais metais pradėjo veikti. Jis veikė iki 1954m, tačiau tik rudenį ir žiemą. Sovietiniais metais buvo pradėta įrenginėti kavinė, kuri nebuvo baigta.

Vėjo malūnas 1997 m. įrašytas į Kultūros vertybių registrą, kaip Baisogalos dvaro sodybos kompleksinė dalis, 2005 m. pripažintas valstybės saugomu, o 2008 m. paskelbtas kultūros paminklu. Šis malūnas yra vienas gražiausių mūrinių vėjo malūnų Lietuvoje.

2011 metų gale Baisogalos dvaro sodybos vėjo malūne baigti eksterjero restauravimo darbai, pastatas užkonservuotas.

1975m.

1960 m.

Malūnas užkonservuotas 2011 m.

1998 m. Baisogalos ligoninė iš seno medinio klebonijos pastato persikėlė į 3 aukštų pastatą.

Vadovė Aušra Juškienė

Baisogalos slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninė

2013-ųjų rudenį virš miestelio Slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninės trečiajame aukšte atidaryti devyniolikos vietų privatus UAB „Senjorų namai“. Jų įkūrėja ir direktorė Aistė Janovič (Januševičiūtė).

2015 m. atsidarė Baisogalos šeimos sveikatos centras UAB „Medicinos namai šeimai“ GRINKIŠKIO 9).

2019 m. slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninė sujungta su poliklinika ir renovuota.

2013–2014 m. įrengtas modernus sporto kompleksas: du lauko teniso aikštynai, krepšinio aikštelė bei sporto arena (vietoj apleisto plaukimo baseino), kurioje – krepšinio aikštelė ir treniruoklių salė. Kitoje pastato pusėje veikia laidojimo namai.

Kultūros namai ir biblioteka apie 2000 m.

2008 m. vyko pilna bibliotekos renovacija bei kultūros namų dalinė renovacija

Nuo 2014 m. iki 2017 m. vyko didžioji renovacija

(Per renovaciją kultūros darbuotojai dirbo katilinėje, gimnazijoje, biblioteka veikė buvusiose policijos patalpose.)

Nuo 1989 m. kultūros namų direktore pradeda dirbti Vilija Kaščionienė.

2017 m. įsteigiamas Radviliškio r. Baisogalos kultūros centras. Direktore paskiriama Justė Juškaitė.

Biblioteka

Bibliotekos vidus po renovacijos

Šiuo metu bibliotekoje dirba
Viktorija Golcienė ir Alvyda Žižniauskienė

2014 m. Gyvulininkystės instituto teritorijoje įrengtas magnetometras, kuris matuoja žemės magnetinio lauko svyravimus. Lietuvos mokslininkams jį padovanojo Kalifornijos širdies matematikos institutas. Prietaisas leidžia numatyti magnetinio lauko poveikį žmogaus organizmui ir apsaugoti nuo ligų paūmėjimo.

Magnetometras yra vienas iš šešių pasaulyje. Kiti prietaisai veikia Kalifornijoje, Kanadoje, Saudo Arabijoje, Naujojoje Zelandijoje, Peru.

Pasak mokslininkų, ilgai svarstyta, kur – Škotijoje ar Lietuvoje – pastatyti penktąjį pasaulyje magnetometrą. Amerikiečiams pasirinkus Baisogalą, Lietuva tapo globalinio žemės magnetinio lauko matavimo registro sistemos dalimi.

Baisogala pasirinkta tik atlikus išsamius tyrimus, prie kurių prisidėjo ir JAV kosmoso agentūra NASA.

Planuojama įrengti apie šešiolika visą planetą „dengiančių“ Žemės magnetinio lauko svyravimus fiksuojančių ir tyrinėjančių tyrimų centrų.

(važiuojant senuoju keliu link Kubiliūnų, už karvių tvartų, ganykloje, pirmam garde – kyšo tik vamzdeliai, jokios žymos nėra).

Kavinė „Pas Zita“

2005 m. atsidarė kavinė „Pas Zita“, kuri yra legendinio Baisogalos restorano „Kiršinas“ vyriausiosios virėjos Zitos Šimkevičienės idėja. Kartu dirba Zitos sūnus Egidijus su žmona Lina, o jų sūnus 22 metų konditeris Edvardas kuria gardžius desertus.

Nuo 2016 m. kavinėje vyksta protmūšis "Šaukštu proto neįkrėsi".

Nuo 2008 m. veikia Inesos Šimkuvienės kavinė/ baras „Pas Inesą“ (anksčiau čia buvo ūkinės prekės).

2013 m. atsidarė Baisogalos kebabinė (Lesnikauskų verslas).

Atstatyta 2019 m.

Sudegė 2018 m.

Garaže Jūratės Dzimidienės įmonės parduotuvė jau veikia nuo 1996 m.

Nuo 2000 m. Baisogaloje veikia AB „Lytagra“
(Maironio g. 36 B).

Dvi kirpyklos

Ingridos Bičkauskienės kirpykla atidaryta 2002 m.

2007m. atidaryta Gaidžiūnienės kirpykla (Grinkiškio g.9). Prieš tai čia buvo elektros tinklai – mėsa – gėlės..

Du autoservisai: nuo 2002 m. – V.Lopoto (Kapų g.)

Lentpjūvės patalpose nuo 2013 m. įsikūręs Navagrucko autoservisas. (Prie lentpjūvės anksčiau veikė malūnas, buvo baras „Slėnis“).

Dvi vaistinės: nuo 2001m. gydytojo V.Ramanausko name (Mokyklos g.8) veikia vaistinė UAB „Joniga“

2014 m. atidaryta vaistinė CAMELIA (Grinkiškio g.2 ambulatorijos pastate, persikėlus ambulatorijai, persikėlė ir vaistinė, į „Gausos“ parduotuvę).

Restoranas „Kiršinas“, 1979 m. dirbo univermagas.

Anksčiau šiame pastate veikė 1a. universalinė parduotuvė, 2a. restoranas „Kiršinas“. Paskui buvo parduotuvė „Vikonda“. Maždaug nuo 1997 m. veikia UAB „Gliukovelto“ parduotuvė Gausa. Čia pat gėlėmis bei prieskoniais prekiauja Rimgailė Tamošaitienė. Iš kitos pusės esančiose patalpose bandė veikti soliariumas, dėvėtų rūbų, gėlių ir maisto prekių parduotuvės.

Grinkiškio g. odontologijos kliniką „Agdentė“ atidarė iš Kauno atsikrausčiusi Agnė Grubliauskaitė.

Grinkiškio g. 9 verslauja Danguolė Kliorienė. Prekiauja gėlėmis, helio balionais, įvairiomis puošmenomis bei naudotais baldais. Anksčiau čia kurį laiką buvo laidojimo namai.

Dabartiniuose šaulių namuose buvo taupomoji kasa, knygynas.
Vėliau – drabužių parduotuvė, kioskelio tipo parduotuvė.
Bendruomenės namai.

(Dabartinis šaulių kuopos vadas R. Narbutis. Jis pakeitė
G.Kuckailį.)

„Rasa“ - „Norfa“

Nuo 2003 m. vietoj gastronomo „Rasa“ pradėjo veikti
prekybos centras UAB „Norfos mažmena“, Norfa L.

2014 m. Taikos g.10 pirmasis renovuotas daugiabutis namas.

Šiuo metu jau 3 renovuoti namai.

Šiaulių bankas. Anksčiau buvo A.Ginkevičienės parduotuvė.

Šiose Grinkiškio g. patalpose buvo bankas, kirpykla, paskui „Raganiukės“ kebabinė – picerija, paskui arbatinė/kepyklėlė – dabar A.Radžiūno įmonės parduotuvė ir kepyklėlė „Rusbita“.

Miestelyje nuo 2017 m. pradėtos teikti taksi paslaugas.

Mokyklos gatvė

Renovuotas kelias į Baisogalą

Baisogalos „Jūra“

Beržų rajonas

Baisogalos geležinkelio stotis

1950 m.

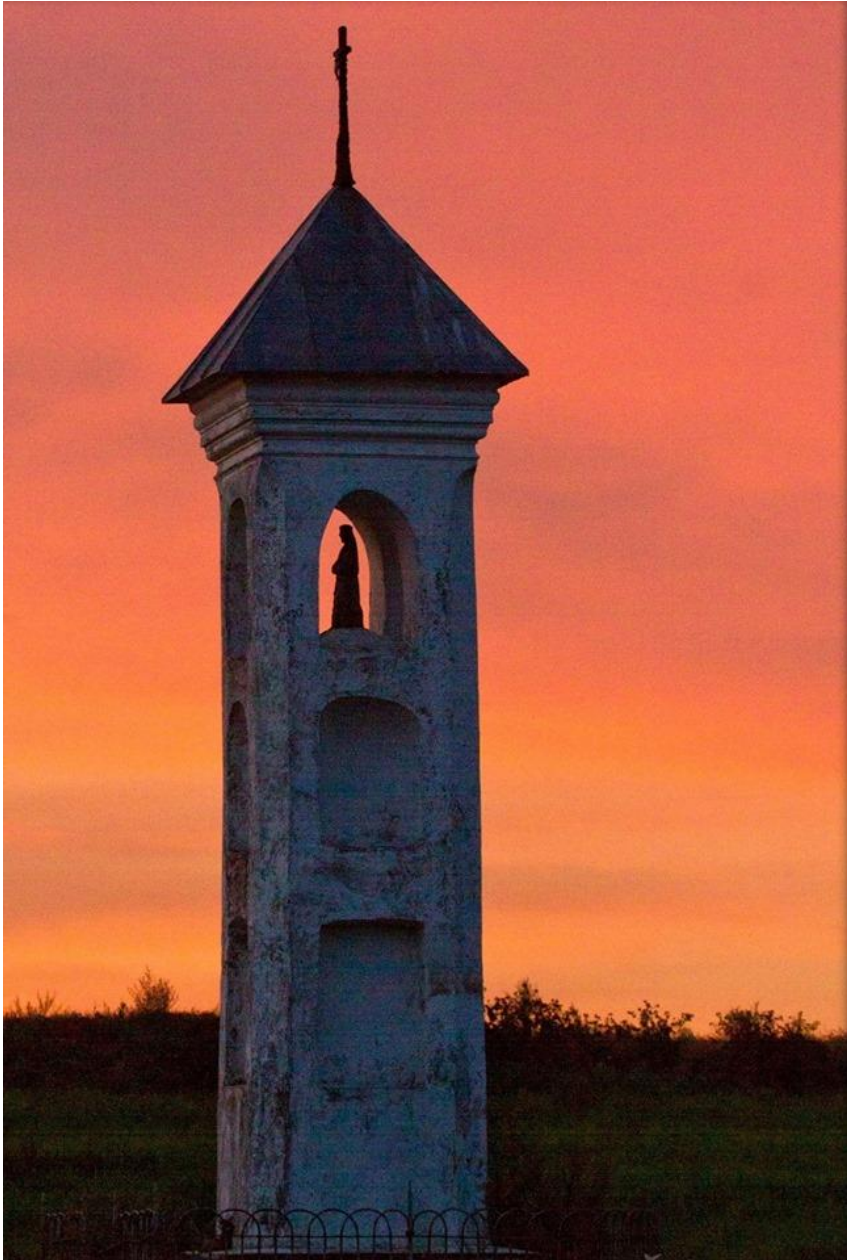
Baseinas (dabar sporto klubas)

Bendrabis 1970 m.

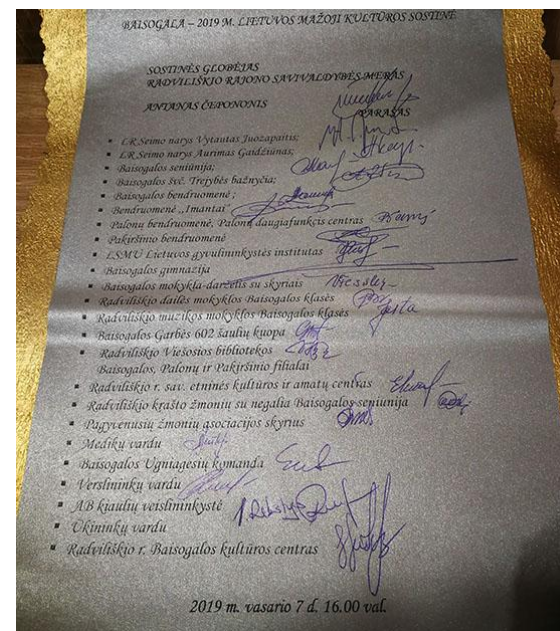
Imantų bendruomenė (Stotyje)

Koplytėlė – pats seniausias statinys Baisogaloje.

Baisogala 2019 m. tampa Mažąja Lietuvos kultūros sostine.

**Graži tu saulēta, graži sūtemus
Čia visada ir miela, ir jauku...**

Turinys

Įvadas.....	2
Eilės apie Baisogalą.....	7
Baisogalos seniūnai.....	9
Baisogalos miestelio centras.....	10
Baisogalos mokyklos.....	11
Bažnyčia.....	15
Baisogalos dvaras.....	20
Parkas.....	27
Vėjo malūnas.....	30
Baisogalos įstaigos.....	32
Baisogalos „jūra“.....	48
Beržų rajonas.....	49
Baisogalos geležinkelio stotis.....	50
Seniausias Baisogalos statinys.....	52

Medžiagą surinko: A.Žižniauskienė ir V.Golcienė.

Nuotraukos: A.Žaromskio, S.Mikučio, V.Golcienės, A.Žižniauskienės, D.Zdanavičiaus

Prieiga per internetą: www.facebook.com; www.google.lt